

MÄRKNING AV FÖRPACKNINGAR M.M. MED BRANDFARLIGA VAROR

Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1995:5) om märkning
av förpackningar m.m. med brandfarliga varor med ändringar i SÄIFS
1996:7

UPPHÄVD

Sprängämnesinspektionens författningssamling

SÄIFS 1995:5

Utkom från trycket den
11 maj 1995

Sprängämnesinspektionens föreskrifter om märkning av förpackningar m.m. med brandfarliga varor;

beslutade den 6 april 1995.

Med stöd av 41 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor föreskrivs¹ följande.

Kap. 1 Tillämpningsområde

1.1 Dessa föreskrifter gäller vid yrkesmässig överlåtelse eller saluförande inom landet av förpackningar med

- brandfarliga gaser,
- brandfarliga vätskor klass 1, 2a eller 2b,
- brandreaktiva varor.

1.2 Brandfarlig vara enligt 1.1 och som omfattas av artikel 1 punkten 2 i direktivet om farliga ämnen samt av artikel 1 punkten 3 i preparatdirektivet behöver ej märkas enligt dessa föreskrifter.

Kap. 2 Definitioner

I dessa föreskrifter och tillhörande allmänna råd har följande uttryck nedan angiven betydelse.

Ämnen	Kemiska grundämnen och deras föreningar i naturlig eller framställd form, inklusive eventuella tillsatser nödvändiga för att bevara produktens stabilitet och eventuella föroreningar som härrör från tillverkningsprocessen, men exklusive eventuella lösningsmedel som kan avskiljas utan att detta påverkar ämnets stabilitet eller ändrar dess sammansättning.
Varor	Ämnen samt blandningar eller lösningar som består av två eller flera ämnen.
EINECS	Europeisk förteckning över de ämnen som ansågs finnas på den gemensamma marknaden den 18 september 1981 (The European

¹ Jfr rådets direktiv 67/548/EEG (EGT nr L 154, 5.6.92, s.1, Celex 392L0032) (direktivet om farliga ämnen) ändrat bl.a. genom kommissionens direktiv 94/69/EG (21:a tekniska anpassningen av direktivet, EGT nr L 381, 31.12.94, s.1, Celex 394L0069), rådets direktiv 88/379/EEG (EGT nr L 187, 16.7.88, s.14, Celex 388L0379) (preparatdirektivet) samt rådets direktiv 75/324/EEG (EGT nr L 147, 9.6.75, s.40, Celex 375L0324) (aerosoldirektivet) senast ändrat genom kommissionens direktiv 94/1/EEG (EGT nr L 23, 28.1.94, s.28, Celex 394L0001). *SÄIFS 1996:7*.

	Inventory of Existing Commercial Chemical Substances).
ELINCS	Europeisk förteckning över förhandsanmälda nya ämnen (The European List of Notified Chemical Substances).
EG-nummer	Ett ämnes nummer i EINECS, eller om ämnet inte finns upptaget i EINECS, dess nummer i ELINCS.
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kap. 3 Märkning

3.1 Tillverkare, importörer och andra som yrkesmässigt överlåter eller saluför en brandfarlig vara skall märka dess förpackning på svenska med

- varans namn eller benämning,
- farosymboler med farobeteckningar,
- riskfraser,
- skyddsfraser,
- namn på samt adress och telefonnummer till tillverkare, importör eller annan som tillhandahåller varan inom EES,
- för ämnen: EG-nummer om sådant finns tilldelat ämnet.

Då farobeteckning och riskfras är likalydande behöver endast farobeteckningen anges.

För förpackning som används inom Försvarsmakten får märkningen enligt 3.1 punkten e utbytas mot märkning endera med Försvarsmaktens äganderättsbeteckning (tre kronor) eller texten "Tillhör Försvarsmakten".

3.2 Ämnesnamn skall anges enligt de benämningar som finns i *bilaga 4*. Om ämnet inte är upptaget i *bilaga 4* skall namnet anges med den internationellt vedertagna benämningen.

3.3 Farosymboler med farobeteckningar skall utformas på det sätt som anges i *bilaga 1*. Relevant farosymbol och farobeteckning framgår av *bilaga 2*. Riskfraser och skyddsfraser skall lyda på det sätt som anges i *bilaga 3*. De ämnen som är upptagna i *bilaga 4* skall klassificeras och märkas på det sätt som anges i denna bilaga. Vid blandningar skall farosymbol med farobeteckning samt R- och S-fraser väljas med hänsyn till den allvarligaste faran.

Kap. 4 Märkningens utformning

4.1 Farosymbol skall vara utförd i svart på orangegul botten i överensstämmelse med förebilderna i *bilaga 1*.

4.2 Konsumentförpackning märkt med farosymbol F+ eller F skall när den saluförs i detaljhandeln ha en varningsmärkning som kan uppfattas vid beröring (taktil)². Varningsmärkningen skall uppfylla kraven i svensk standard SS-EN 272.

4.3 En ytterförpackning till en märkningspliktig förpackning skall vara märkt enligt

² Jfr rådets direktiv 67/548/EEG ändrat bl.a. genom rådets direktiv 91/410/EEG (EGT nr L 228, 17.8.91, s.67, Celex 391L0410)

Tryckbehållare. Får ej utsättas för direkt solljus eller temperaturer över +50 °C. Får ej punkteras eller brännas. Gäller även tömd behållare. Spraya inte mot öppen låga eller glödande material. Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rök inte. Förvaras oåtkomligt för barn.

Förpackningar som avses i första stycket och som märkts enligt detta stycke får utan hinder av vad som där sägs förstöras av den som yrkesmässigt bedriver sådan verksamhet.

5.1.a För gasbehållare som inte är större än 150 liter får, i stället för vad som sägs i 4.4 och 4.6, märkningens utformning och storlek följa ISO-standard 7225. Därvid får de uppgifter som skall anges enligt 3.1 anbringas på en etikett eller på en permanent platta fäst på gasbehållaren. SÄIFS 1996:7.

5.2 Om den person som ansvarar för att aerosolbehållare saluförs har tillgång till provningsresultat eller andra uppgifter som visar att aerosolbehållare, trots att deras innehåll är brandfarligt, inte medför någon antändningsrisk under normala eller rimligen förutsebara användningsbetingelser, får han på eget ansvar besluta om att inte märka enligt 3.1 punkterna b-c och f.

Aerosolförpackningarna skall dock märkas med texten:

Tryckbehållare. Får ej utsättas för direkt solljus eller temperaturer över +50 °C. Får ej punkteras eller brännas. Gäller även tömd behållare. X viktprocent av innehållet är brandfarligt.

Mätarskåp för distribution av drivmedel

5.3 Mätarskåp för distribution av drivmedel skall märkas med uppgifter enligt 3.1 punkterna a och b.

Kap. 6 Dispens

6.1 Sprängämnesinspektionen får, om skäl föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter.

Kap. 7 Ansvar

7.1 Bestämmelser om ansvar och förverkande på grund av överträdelse av dessa föreskrifter finns i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor.

Kap. 8 Övergångsbestämmelser

8.1 Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 1995 då föreskrifterna (SÄIFS 1992:3) om märkning av förpackningar med brandfarliga varor upphör att gälla. Under år 1995 får dock bestämmelserna i SÄIFS 1992:3 tillämpas om det behövs med hänsyn till omställningssvårigheter.

För aerosolbehållare tillämpas bestämmelserna i 4.2 om taktill varningsmärkning först sedan särskilt beslut härom kungjorts i SÄIFS.

8.2 Produkter som förpackats före den 1 januari 1996 och som är märkta enligt äldre bestämmelser får överlåtas på den svenska marknaden.

Mätarskåp för drivmedel som före den 1 januari 1996 märkts enligt äldre bestämmelser behöver inte märkas om så länge märkningen uppfyller kraven i avsnitt 4.4 i dessa föreskrifter.

ERIK NILSSON

Gunnar-Arne Björkman/Karl-Axel Johansson

[UPPHÄVD]

Farosymboler med farobeteckningar

F+

EXTREMT BRAND-
FARLIGT

F

MYCKET BRAND-
FARLIGT

E

EXPLOSIVT

O

OXIDERANDE

Farokoden ovanför symbolen används för att benämna farosymbol med farobeteckning. Farobeteckningar skall anges tydligt i märkningen. Farokoden skall inte ingå i märkningen.

Färg inom ramen PMS 151, 100%
Ram och symbol i svart, 100%

Val av farosymbol och farobeteckning

	Faro- symbol	Farobeteckning
Brandfarliga gaser	F+	EXTREMT BRANDFARLIGT
Brandfarliga vätskor		
- klass 1 med flam- punkt under 0 °C och kokpunkt (i fråga om kokpunktsintervall, den lägsta kokpunkten) under eller lika med 35 °C	F+	EXTREMT BRANDFARLIGT
- klass 1, övriga	F	MYCKET BRANDFARLIGT
- klass 2a och 2b		INGEN FAROSYMBOL ELLER FAROBETECKNING
Brandreaktiva varor		
Se SÄIFS för resp. vara	E O F	EXPLOSIVT OXIDERANDE MYCKET BRANDFARLIGT

Riskfraser och skyddsfraser**Riskfraser (R-fraser)**

- R 1 Explosivt i torrt tillstånd*
För explosiva ämnen och preparat som släpps ut på marknaden som lösning eller fuktade, t.ex. nitrocellulosa som innehåller mer än 12,6 % kväve. SÄIFS 1996:7.
- R 2 Explosivt vid stöt, friktion, eld eller annan antändningsorsak*
Vissa organiska peroxider.
- R 3 Mycket explosivt vid stöt, friktion, eld eller annan antändningsorsak*
Särskilt känsliga varor som pikrinsyresalter och vissa utspädda organiska peroxider, såsom dibensoylperoxid.
- R 4 Bildar mycket känsliga explosiva metallföreningar*
För varor som kan bilda känsliga explosiva metallderivat, t.ex. pikrinsyra, styfninsyra.
- R 5 Explosivt vid uppvärmning*
För termiskt instabila varor som inte klassificerats som explosiva, t.ex. perklorosyra med en koncentration högre än 50 %.
- R 6 Explosivt vid kontakt och utan kontakt med luft*
För varor som är instabila i rumstemperatur, t.ex. acetylen.
- R 7 Kan orsaka brand*
För reaktiva varor, t.ex. fluor och natriumvätesulfit.
- R 8 Kontakt med brännbart material kan orsaka brand*
Oxiderande varor som kan orsaka brand eller öka brandrisken vid kontakt med brännbart material.
- R 9 Explosivt vid blandning med brännbart material*
Varor som får explosiva egenskaper vid blandning med brännbart material, t.ex. vissa klorater.
- R 10 Brandfarligt*
Varor i flytande form med en flampunkt på minst 21 °C och högst 55 °C.
Det har dock vid tillämpningen visats att ett preparat med en flampunkt på minst 21 °C och högst 55 °C inte behöver klassificeras som brandfarligt, om det inte på något sätt kan vidmakthålla förbränning och det inte finns anledning att befara risker för dem som hanterar sådana vätskor eller för andra personer.
- R 11 Mycket brandfarligt*
Vätskor som har en flampunkt under 21 °C och som inte är extremt brandfarliga. Fasta varor som lätt fattar eld vid kortvarig kontakt med en antändningskälla och som fortsätter att brinna eller förbrukas sedan antändningskällan avlägsnats.
- R 12 Extremt brandfarligt*
Varor i vätskeform med en flampunkt under 0 °C och en kokpunkt (i fråga om kokpunktsintervall, den lägsta kokpunkten) under eller lika med 35 °C.
Varor i gasform som är brandfarliga i luft vid normalt tryck.
- R 14 Reagerar häftigt med vatten*
Varor som reagerar häftigt med vatten, t.ex. acetylklorid, alkalimetaller, titantetraklorid.
- R 15 Vid kontakt med vatten bildas extremt brandfarliga gaser*
Varor vid kontakt med vatten eller fuktig luft utvecklar extremt brandfarliga gaser i farliga mängder, minst 1 liter per kg och timme.
- R 16 Explosivt vid blandning med oxiderande ämnen*

Varor som reagerar explosivt med oxiderande ämnen, t.ex. röd fosfor.

R 17 *Självantänder i luft*

Varor som kan bli heta och slutligen fatta eld vid kontakt med luft av rumstemperatur utan någon tillförsel av energi.

R 18 *Vid användning kan brännbara/explosiva ång-luftblandningar bildas*

För varor som inte i sig själva klassificeras som brandfarliga men innehåller flyktiga beståndsdelar som är brandfarliga i luft.

R 19 *Kan bilda explosiva peroxider*

För varor som kan bilda explosiva peroxider under lagring, t.ex. dietyleter och 1,4-dioxan.

R 30 *Kan bli mycket brandfarligt vid användning*

För preparat som inte i sig själva klassificeras som brandfarliga men som kan bli det då flyktiga icke-brandfarliga beståndsdelar avgår.

R 44 *Explosionsrisk vid uppvärmning i slutna behållare*

För varor som inte i sig själva klassificeras som explosiva men som ändå kan uppvisa explosiva egenskaper i praktiken om de uppvärms i ett system som är tillräckligt slutet. Exempelvis sönderdelas vissa ämnen under explosiv reaktion om de uppvärms i ett stålfat, medan denna effekt inte uppstår om uppvärmningen sker i en förpackning med lägre hållfasthet.

Sammansatta riskfraser

R 14/15 *Reagerar häftigt med vatten varvid extremt brandfarliga gaser bildas*

Skyddsfraser (S-fraser)

S 3 *Förvaras svalt*

- Tillämpas på:

Organiska peroxider

Andra varor med en kokpunkt mindre än 40 °C.

- Kriterier för användning:

Obligatorisk för organiska peroxider om inte S 47 används.

Rekommenderas för andra varor med en kokpunkt mindre än 40 °C.

S 5 *Förvara innehållet i... (lämplig vätska anges av tillverkaren)*

- Tillämpas på:

Självantändliga fasta varor.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till speciella fall, t.ex. natrium, kalium och vit fosfor.

S 6 *Förvaras i... (inert gas som anges av tillverkaren)*

- Tillämpas på:

Varor som måste förvaras i inert omgivning.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till speciella fall, t.ex. vissa metallföreningar.

S 7 *Förpackningen förvaras väl tillsluten*

- Tillämpas på:

Organiska peroxider.

Varor som kan avge extremt brandfarliga eller mycket brandfarliga ångor.

Varor som vid kontakt med luft avger extremt brandfarlig gas.

Mycket brandfarliga fasta varor.

- Kriterier för användning:

Obligatorisk för organiska peroxider i kombinationen S 3/7/9.

Rekommenderas i övriga fall som nämns ovan.

S 8 Förpackningen förvaras torrt

- Tillämpas på:

Varor som kan reagera våldsamt med vatten.

Varor som vid kontakt med vatten utvecklar extremt brandfarlig gas.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till de tillämpningsområden som nämns ovan när det är

nödvändigt att förstärka de varningar som ges genom R 14 och R 15.

S 9 Förpackningen förvaras på väl ventilerad plats

- Tillämpas på:

Organiska peroxider.

Extremt brandfarliga gaser och vätskor eller mycket brandfarliga vätskor.

- Kriterier för användning:

Obligatoriskt för organiska peroxider i kombination med S 3/7/9.

Rekommenderas för extremt brandfarliga gaser och vätskor eller mycket brandfarliga vätskor.

S 12 Förpackningen får ej tillslutas lufttätt

- Tillämpas på:

Varor som kan avge gas eller ångor som kan spränga förpackningen.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till de särskilda fall som nämns ovan.

S 14 Förvaras åtskilt från...(oförenliga ämnen anges av tillverkaren)

- Tillämpas på:

Organiska peroxider.

- Kriterier för användning:

Obligatorisk för och normalt begränsad till organiska peroxider. Kan dock komma till användning i särskilda fall när varor har oförenliga egenskaper som kan medföra särskilda risker.

S 15 Får inte utsättas för värme

- Tillämpas på:

Varor som kan sönderfalla eller reagera spontant under inverkan av värme.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till speciella fall, t.ex. monomerer, och skall inte tilldelas om någon av riskfraserna R 2, R 3, eller R 5 redan används.

S 16 Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rökning förbjuden

- Tillämpas på:

Extremt brandfarliga gaser och vätskor och mycket brandfarliga vätskor.

- Kriterier för användning:

Rekommenderas för de varor som nämns ovan men skall inte tilldelas om någon av riskfraserna R 2, R 3, eller R 5 redan används.

S 17 Förvaras åtskilt från brandfarliga ämnen

- Tillämpas på:

Varor som kan bilda explosiva eller självantändliga blandningar med brandfarliga ämnen.

- Kriterier för användning:

För användning i speciella fall, t.ex. för att understryka R 8 och R 9.

S 18 Förpackningen hanteras och öppnas försiktigt

- Tillämpas på:

Varor som kan utveckla övertryck i förpackningen.

Varor som kan bilda explosiva peroxider.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till de fall som nämns ovan om det finns risk för ögonskada eller om varorna kan komma att användas av allmänheten.

S 29 Får inte tömmas i avloppet

- Tillämpas på:

Extremt eller mycket brandfarliga vätskor.

- Kriterier för användning:

Rekommenderas för extremt eller mycket brandfarliga vätskor som inte är blandbara med vatten. Avsikten är att undvika olyckor (t.ex. brand eller explosion) och att inte förvärra allmänna föroreningsproblem.

S 30 Håll aldrig vatten på produkten

- Tillämpas på:

Varor som reagerar våldsamt med vatten.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till speciella fall och kan användas i tillämpliga fall för att ge så tydlig information som möjligt, antingen för att förstärka R 14 eller som alternativ till denna riskfras.

S 33 Vidtag åtgärder mot statisk elektricitet

- Tillämpas på:

Extremt eller mycket brandfarliga ämnen och preparat.

- Kriterier för användning:

Rekommenderas för varor som används industriellt och som inte absorberar fuktighet. Används praktiskt taget aldrig för varor som överläts för att användas av allmänheten.

S 34 Skyddsfrasen har utgått. SÄIFS 1996:7.

S 43 Vid brandsläckning använd ... (komplettera med lämpligt släckmedel. Om vatten ökar riskerna, tillägg: Använd aldrig vatten)

- Tillämpas på:

Extremt brandfarliga, mycket brandfarliga, samt brandfarliga varor.

- Kriterier för användning:

Obligatorisk för varor som vid kontakt med vatten eller fuktig luft utvecklar extremt brandfarlig gas.

Rekommenderas för extremt brandfarliga, mycket brandfarliga och brandfarliga varor, särskilt om de inte kan blandas med vatten.

S 47 Förvaras vid en temperatur som inte överstiger ...°C (anges av tillverkaren)

- Tillämpas på:

Varor som blir instabila vid viss temperatur.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsad till speciella fall, t.ex. vissa organiska peroxider.

S 48 Innehållet skall hållas fuktigt med ... (anges av tillverkaren)

- Tillämpas på:

Varor som kan bli mycket känsliga för gnistbildning, friktion eller stötar om de tillåts torka ut.

- Kriterier för användning:

Normalt begränsat till speciella fall, t.ex. nitrocellulosa.

S 51 Sörj för god ventilation

- Tillämpas på:

Varor som kan avge eller är avsedda att avge ånga, damm, sprayångor, rök, dimma m.m. och som medför risker vid inandning eller för brand eller explosion.

- Kriterier för användning:

Rekommenderas då S 38 inte är lämplig. Således viktig för varor som kan komma till allmän användning.

Sammanatta skyddsfraser

S 3/7/9 Förpackningen förvaras väl tillsluten på en sval, väl ventilerad plats

[UPPHÄVD]

ÄMNESFÖRTECKNING

Sprängämnesinspektionen har utarbetat en förteckning över de farliga ämnen som med hänsyn till riskerna för brand eller explosion skall klassificeras och märkas i enlighet med föreskrifterna om märkning av förpackningar m.m. med brandfarliga varor.

Förteckningen ges ut i en till föreskrifterna separat bilaga och i en starkt begränsad upplaga.

För praktiskt bruk har Sprängämnesinspektionen och Kemikalieinspektionen gemensamt tagit fram en s.k. användarbok med uppgifter om klassificering av, farokoder, risk- och skyddsfraser för de farliga ämnen som omfattas av de båda myndigheternas föreskrifter på området. Ämnena presenteras i alfabetisk ordning med index-, EG- och CAS-nummer.

ÄMNESFÖRTECKNING

Ämnen som är upptagna i denna bilaga skall klassificeras och märkas på det sätt som anges i bilagan.

Ämnenas klassificering och märkning överensstämmer med den som anges i *bilaga 1* till rådets direktiv om farliga ämnen (67/548/EEG).

ÄMNETS NAMN

Bilagens ämnen är sorterade i bokstavsordning. Oftast används i bilagan den beteckning som förekommer i EINECS eller ELINCS.

Många ämnen förekommer i bilagan under flera benämningar. När en synonym anges finns det en hänvisning till den benämning under vilket ämnets klassificering och märkning återfinns.

MÄRKNING

Det är de allvarligaste effekterna i fråga om brand och explosion som kommer till uttryck i form av farosymbol med farobeteckning.

Farokoden används i bilagan för att benämna märkning med farosymbol och farobeteckning. Farokoden ingår inte i märkningen.

R- resp. S-fraser är i listan endast angivna med nummer.

INDEXNUMMER

Indexnumret är en talföljd av typen ABC-RST-VW-Y med följande innebörd:

- ABC är antingen det mest karakteristiska grundämnets atomnummer eller för organiska ämnen ett nummer som beskriver vilken klass av organiska ämnen det tillhör. I vissa fall föregås numret av en eller två nollor för att fylla ut sekvensen.

- RST är en löpande numrering av ämnena i ABC-sekvensen.
- VW markerar i vilken form ämnet produceras eller överläts.
- Y är en kontrollsiffra för talföljden.

I denna bilaga är ämnena sorterade efter alfabetisk ordning men med angivande av index-nummer.

Index-numret kallades tidigare för EG-nummer. EG-numret har emellertid numera i såväl direktivet om farliga ämnen som dessa föreskrifter en annan definition (se nedan).

EG-NUMMER

EG-numret är en talföljd av typen xxx-xxx-x. EINECS-nummer startar med 200-001-8. ELINCS-nummer startar med 400-010-9.

CAS-NUMMER (Chemical Abstracts Service number)

För att underlätta identifieringen av ämnen har CAS-nummer tagits med i bilagan. I vissa fall saknas emellertid CAS-nummer. Detta gäller t.ex. för gruppbenämningar där antalet CAS-nummer kan vara stort.

ANMÄRKNINGAR

Anmärkning D:

Vissa ämnen genomgår lätt spontan polymerisering eller sönderfall. Dessa ämnen överläts normalt i stabiliserad form. I ämnesförteckningen avses därför ämnena i stabiliserad form. Den som släpper ut ett ämne med anmärkningen D på marknaden i ostabiliserad form skall ange detta i märkningen.

Till exempel: metakrylsyra (ostabiliserad)

Anmärkning G:

Anmärkningen gäller explosiva egenskaper.
SÄIFS 1996:7.

Anmärkningar med särskild information

Anmärkning α :

Anmärkningen innebär att ämnets klassificering och märkning har ändrats i förhållande till den ursprungliga klassificerings- och märkningslistan i bilaga 4 till *SÄIFS 1995:5*.

Anmärkning β :

Anmärkningen innebär att ämnet inte har varit upptaget i den ursprungliga klassificerings- och märkningslistan bilaga 4 till *SÄIFS 1995:5*.

Anmärkning γ :

Anmärkningen innebär att ämnet är klassificerat som farligt med avseende på brand eller explosion i ämnesdirektivets bilaga 1.

SÄIFS 1996:7.

ÄMNESLISTAN KOMMER ATT LÄGGAS IN SENARE

MÄRKNING AV FÖRPACKNINGAR M.M. MED BRANDFARLIGA VAROR

Allmänna råd till Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1995:5) om märkning av förpackningar m.m. med brandfarliga varor

utfärdade den 6 april 1995.

Bakgrund

SÄI:s regler för märkning av förpackningar m.m. med brandfarliga varor utgör en anpassning till de minimikrav som anges i direktivet 67/548/EEG om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen.

Enligt allmänna råden till SÄIFS 1995:5 kan gasbehållare som har en volym på 150 liter eller mindre märkas enligt bestämmelser som följer ISO-standard 7225. Denna text har nu flyttats från allmänna råden till föreskriftdelen.

I kommissionens direktiv 94/69/EG (21:a tekniska anpassningen till direktivet om farliga ämnen) föreskrivs att cirka 100 nya eller omklassificerade ämnen skall tillföras ämneslistan (bilaga 1 till direktivet). Dessa har nu förts in i bilaga 4 till föreskrifterna.

I direktiv 94/69/EG föreskrivs även att cirka 700 komplexa kol- och oljebaserade ämnen skall klassificeras och märkas. Denna klassificering och märkning har tills vidare enbart skett beträffande hälsorisker.

SÄIFS 1996:7.

Kommentar till 1.1

Med förpackning avses i dessa föreskrifter behållare, flaska, burk, dunk, fat, pappers- och plastsäck, storsäck och liknande.

Innebörden av begreppen brandfarliga gaser och vätskor framgår av 6 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor samt av Sprängämnesinspektionens (SÄI) föreskrifter (SÄIFS 1989:3) om klassificering av brandfarliga vätskor, m.m.

Enligt 5 § första stycket 3 i ovannämnda förordning innefattas utöver brandfarliga gaser och vätskor i begreppet brandfarliga varor även sådana s.k. brandreaktiva varor som SÄI särskilt föreskrivit om. För några varor har SÄI gett ut sådana föreskrifter (se bl.a. SÄIFS 1993:6¹). För övriga varor som avses komma att omfattas av lagstiftningen kommer SÄI att ge ut föreskrifter. I respektive föreskrift finns angivet vilken farosymbol som skall användas och om några särskilda märkningsregler skall gälla för varan utöver vad som gäller enligt dessa märkningsföreskrifter.

Kommentar till 1.2

Innebörden härav är bl.a. att märkningsplikt ej föreligger för kosmetiska produkter som faller under rådets direktiv 76/768/EEG om kosmetiska produkter.

Vidare föreligger inte heller märkningsplikt för läkemedel och veterinärmedicinska

produkter enligt rådets direktiv 65/65/EEG om farmaceutiska specialiteter, blandningar av ämnen som i form av avfall omfattas av rådets direktiv 75/442/EEG om avfall och rådets direktiv 91/689/EEG om farligt avfall samt bekämpningsmedel som omfattas av rådets direktiv 78/631/EEG om bekämpningsmedel.

Observera dock att förpackningar som omfattas av aerosoldirektivet och som innehåller undantagna varor enligt direktivet om farliga ämnen och preparatdirektivet skall märkas enligt dessa föreskrifter.

Kommentar till kapitel 2

EINECS (the European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances) är enligt definitionen en förteckning över de ämnen som ansågs finnas på den gemensamma marknaden den 18 september 1981. I praktiken innehåller förteckningen ämnen som fanns på marknaden någon gång mellan 1 januari 1971 och 18 september 1981.

Kommentar till 3.1

I fråga om varans namn anges handelsnamn eller annan vedertagen benämning eller den kemiska beteckningen.

Varans namn eller beteckning är ej obligatorisk på etikett om den finns på förpackningen.

Även andra språk än svenska får förekomma på förpackningen.

Vad gäller telefonnummer bör detta i förekommande fall anges till den svenska importören av varan.

Utöver dessa föreskrifter om överlåtelsemärkning innehåller aerosoldirektivet bestämmelser om märkning av aerosolbehållare med symbolen "3" (omvänt epsilon) som visar att behållaren uppfyller vissa i direktivet angivna tekniska krav.

Kommentar till 3.3

Symbolerna väljs i ordningen E, O, F+ och F.

Vid blandningar i vätskeform kan som exempel blandningens flampunkt vara ett sätt att avgöra faran medan det hos vissa brandreaktiva varor kan vara sönderdelningshastigheten.

Kommentar till 4.2

När blinda eller synskadade personer hanterar en förpackning kan det vara svårt eller omöjligt för dem att avgöra om den innehåller en brandfarlig vara. Det är därför viktigt att sådana förpackningar förses med en för känseln förnimbar varningsmärkning. Det är viktigt att denna märkning är enkelt utformad och så placerad att den lätt kan uppfattas.

Den angivna standarden, SS-EN 272, som är den svenska editionen av europastandarden, anger en taktill symbol som till sin form är en upphöjd liksidig triangel. Standarden anger vidare symbolens utformning och placering. Symbolen kan exempelvis vara präglad i förpackningen eller anbringas på annat sätt, t.ex. i form av självhäftande etikett.

Det bör påpekas att den europeiska standard (EN 272), som ligger till grund för den gällande svenska standarden SS-EN 272, utgåva 1, är föremål för översyn av CEN vad avser kraven på gasförpackningar för överensstämmelse med rådets direktiv 92/32/EEG om ändring för sjunde gången i rådets direktiv 67/548/EEG om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen.

Kommentar till 4.4

Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1992:5) om gasflaskor innehåller märkningsregler för gasflaskan som sådan. *SÄIFS 1996:7*.

Kommentar till 4.5

Utöver SÄI:s märkningsföreskrifter finns följande föreskrifter:

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1994:2) om farliga ämnen innehåller märkningsregler som gäller vid hantering av farliga ämnen på arbetsplatsen.

Statens räddningsverks tillämpningsföreskrifter till lagen (1982:821) om transport av farligt gods, ADR-S innehåller bestämmelser om märkning av emballage vid transport.

För varor som är både hälsofarliga och brandfarliga rekommenderas att uppgifterna enligt Kemikalieinspektionens bestämmelser och dessa föreskrifter kombineras i en gemensam märkning.

Märkningen kan ske i form av en etikett, lämpligen utformad enligt nedan.

Farosymbol*	Varunamn	Farosymbol
		E, O, F+, F
Farobeteckning		Farobeteckning
Riskfras		
Skyddsfras		
Namn på samt adress och telefonnummer till den som ansvarar för märkningen		
EG-nummer		

* Farosymbol enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1994:12) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Kommentar till 4.8

En behållare behöver inte märkas om dess volym är så liten att varan rimligen kan hanteras utan risk. Det är inte praktiskt att fastställa generella gränser för vilka behållarvolymerna som detta skall anses kunna gälla. Det måste ske en bedömning i det enskilda fallet. Vid bedömningen måste flera faktorer vägas samman, förutom volymen även t.ex. behållarens utförande och sättet för dess hantering. Det är den som ansvarar för märkningen som skall göra bedömningen. Om så önskas lämnar SÄI synpunkter.

Kommentar till 5.2

Av EG-direktiven framgår att riskfrasen R13 "extremt brandfarlig kondenserad gas" har utgått och nu gäller endast R12 "extremt brandfarligt". Aerosolbehållare med butan eller propan som drivgas skall därför nu märkas med farosymbolen F+ och farobeteckningen "Extremt brandfarligt".

Tryckbehållarmärkningen är i första hand avsedd för normal användning och hindrar inte yrkesmässig förstöring.

Kommentar till bilaga 1 och 2

Farobeteckningen EXTREMT BRANDFARLIGT kan kompletteras med andra nordiska länders farobeteckningar.

Farosymbolen Fo har utgått.

ERIK NILSSON

Gunnar-Arne Björkman/Karl-Axel Johansson

¹ *Har ersatts av SÄIFS 1996:4.*